

سرمایه محبت زهراست دین من

در گفت‌وگو با سید حسین سیدی شاعر و پژوهشگر ادبی
نگاهی گذرا به ادای دین تاریخ ادبیات به حضرت فاطمه(س) داشته ایم

گزارش
محمد بهبودی نیا
روزنامه نگار

شعر فاطمی سال ها با زبان مرثیه، روایت مصائب و تصویرهای آشنای مظلومیت حضرت زهرا(س) در تاریخ ادبیات ما حضور داشته است؛ اما آیا این زبان، همچنان می تواند با نسل جدید ارتباط برقرار کند؟ نسل زد با تجربه زیسته، دغدغه ها و ذائقه ادبی متفاوتی به میدان آمده و شاید بیش از تکرار روایت های آشنا، به دنبال کشف ابعاد تازه‌ای از شخصیت حضرت فاطمه(س) باشد؛ از هویت زن و مفهوم مادرانگی تا اندیشه های اعتقادی و سیاسی ایشان. در چنین شرایطی، ضرورت بازنگری در زبان و شیوه بیان شعر فاطمی بیش از گذشته احساس می شود. آینده این جریان ادبی به توانایی شاعران در عبور از کلیشه ها و بازآفرینی مفاهیم فاطمی با زبان و تخیل روز وابسته است. برای بررسی تاریخچه شعر فاطمی در ادبیات فارسی در کشورمان و همچنین بررسی روندی که امروز طی کرده است با سید حسین سیدی، شاعر آیینی و پژوهشگر ادبی گفت و گو کرده ایم.

شعر فاطمی از چه دوره تاریخی وارد ادبیات فارسی شد و تا امروز چه مسیری را طی کرده است؟

اگر بخواهیم سیر تاریخی شعر فاطمی را بررسی کنیم، می توان دوران تطور آن را به سه مرحله تقسیم کرد؛ البته این تقسیم‌بندی به تعریف ما از شعر فاطمی بستگی دارد. به این معنی که اگر این گونه ادبی را صرفاً به بیان مصائب و مظلومیت حضرت زهرا(س) محدود نکنیم و اندیشه و شخصیت ایشان را نیز در نظر بگیریم، می توان سه دوره برای آن ترسیم کرد. در دوره نخست، از قرون اولیه پس از اسلام تا چندین قرن بعد، عمده مضامین به رحلت پیامبر(ص) و شهادت حضرت زهرا(س) اختصاص دارد و بیشتر با ابیات پراکنده مواجهیم. در دوره دوم، یعنی عصر صفویه، مضامین و اندیشه های مرتبط با حضرت پررنگ تر می شود. دوره سوم به روزگار معاصر بازمی گردد که شعر فاطمی به معنای امروزی آن شکل می گیرد و از نظر کیفیت و کمیت به بلوغ بیشتری می رسد. در واقع، از نخستین نمونه های شعر فاطمی می توان به بیت منسوب به دقیقی طوسی اشاره کرد:

«چنان چون من بر او گریم نگرید
ابَر شُبّیر زهرا(س) روز محشر»

در قرن پنجم نیز ناصرخسرو قبادیانی جزو شاعران پیشروی است که در بررسی شعر فاطمی به آثارش استناد می شود. پس از او در قرن ششم، حکیم سنایی و در قرن هفتم، سعدی به این حوزه پرداخته اند. سعدی می گوید:

«کس را چه زور و زهره که وصف علی(ع) کند
جبار در مناقب او گفته هل اتی»

در قرن هشتم نیز در آثار ابن یمین نمونه هایی از این مضامین دیده می شود و این روند تا دوره معاصر ادامه پیدا می کند.

در دوره معاصر، کدام شاعران را می توان جزو قله نشینان شعر فاطمی به شمار آورد؟

استاد سازگار، استاد شفق ، استاد مؤید و... از چهره های شاخص شعر آیینی امروز هستند که آثار متعددی درباره حضرت زهرا(س) سروده اند. در سال های اخیر نیز شاعرانی مانند حمید رضا برقعی در این حوزه فعالیتی جدی را شروع کرده است.

البته در میان شاعران معاصر ما با این واقعیت محض رو به رو می شویم که گاهی یک شعر از یک شاعر، به اندازه یک مجموعه در حافظه جمعی مخاطبان ماندگار می شود.

برای نمونه، شعر معروف قدسی مشهدی با مطلع «شکسته بال و پری ز آشیانه می بردند
تنی ضعیف، غریبان به شانه می بردند». زنده یاد غلامرضا شکوهی اگر چه اشعار زیادی با این مضمون دارد اما دو سروده اش مشهورتر است:

«ما ضربدر تمام جهان در برابرش
صفریم اگر حساب کسی می شود سرش»

او همچنین در غزلی دیگر می گوید:

«توان واژه کجا و مدیح گفتن او
قلم قناری گنگی ست در سرودن او»

از استاد شفق نیز تک بیت های ماندگاری در این حوزه باقی مانده است. همچنین باید به سید حامد حسینی راوش اشاره کنیم که پس از اتفاقی که در زندگی اش رخ داد، تمام اشعار خود را به حضرت زهرا(س) تقدیم کرد و دو سه دیوان در مدح ایشان از خود به یادگار گذاشت. یکی از ابیات او که برسنگ مزارش در قطعه هنرمندان مشهد نیز نوشته شده، این است:

«اگر که مردم و خیرات خواستید کنید
به نام فاطمه زینت دهید حلوارا»

شاعران جوان و به‌ویژه نسل زد ،امروز چه نسبتی با شعر فاطمی برقرار کرده‌اند؟

برای مخاطب نسل زد در مواجهه با شعر فاطمی، شاید دیگر صرفاً بیان مصیبت، غم و اندوه و گریه قانع کننده نیست . او دوست دارد هویت زن، مفهوم مادرانگی، شخصیت و سیره حضرت زهرا(س) نیز در شعر بازتاب پیدا کند. نسل جدید به دنبال آن است که اندیشه های اعتقادی و سیاسی حضرت فاطمه (س)، از جمله مضامین خطبه فدکیه، با زبانی شاعرانه و به دور از بیان خشک و علمی روایت شود.

در این میان، شعر سپید ظرفیت خوبی برای انتقال این مفاهیم دارد. شاعر باید بتواند با زبانی تازه و متناسب با روزگار ما سخن بگوید. برای نمونه، استاد شفق با بهره‌گیری از استعاره در سروده هایش نشان داده است که می توان از بیان مستقیم و کلیشه‌ای فاصله گرفت.

به اعتقاد من، پوست اندازی در شعر فاطمی ضرورت دارد؛ آینده این جریان به عبور از کلیشه ها، استفاده از استعاره و بازآفرینی مفاهیم در قالب زبان و تخیل امروز وابسته است. اتفاقی که می تواند شعر فاطمی را به مخاطبان نسل جدید نزدیک تر کند.

غلامرضا شکوهی

ما ضربدر تمام جهان در برابرش...
صفریم اگر حساب کسی می‌شود سرش
بالاتر از خیال جهان است و عاجز است
جنگل اگر قلم شود و دشت دفترش
از هیئت تصوّر اشعار برتر است
کی می‌رسد تخیل تشنه به کوثرش
از چیست روشنای دوعالم که این چنین
شمس و قمر گزیده سرانگشت باورش
این هرم نور از نفس کیست کز فراق
می‌سوزد از فروغ تو جبریل هم پرش
خورشید هر سپیده که از شرق می‌دمد
زانو زند به مقبره‌ی نورگسترش
یک روی سکّه‌اش، گل خورشید مصطفاست
ضرب است روی ماه علی، روی دیگرش

سید رضا مؤید

اشکی بُود مرا که به دنیا نمی دهم
این است گوهری که به دریا نمی دهم
گر لحظه‌ای وصال حبیبم شود نصیب
آن لحظه را به عمر گوارا نمی دهم
عمری بود که گوشه نشین محبتم
این گوشه را به وسعت دنیا نمی دهم
در سینه‌ام جمال علی نقش بسته است
این سینه را به سینه‌ی سینا نمی دهم
تا زنده ام ز درگه او پا نمی کشم
دامان او ز دست تمنا نمی دهم
سرمایه‌ی محبت زهراست دین من
من دین خویش را به دو دنیا نمی دهم
گر مهر و ماه را به دو دستم نهد قضا
یک ذره از محبّت زهرا نمی دهم
امروز بزم ماتم زهرا بهشت ماست
این نقد را به نسیه‌ی فردا نمی دهم
در سایه‌ی رضایم و همسایه‌ی رضا
این سایه را به سایه‌ی طوبی نمی دهم

محمد جواد غفورزاده شفق

یاری ز که جوید؟ دل من، یار ندارد
یک محرم و یک رازنگهدار ندارد!
با دیدن سوز دل من در چمن و باغ
با داغ دل لالَه، کَسی کار ندارد
باید سر و کارش طرف چاه بیفتد
یوسف که در این شهر، خریدار ندارد
از گریهٔ پنهان علی در دل شب ها
پیداست که دل دارد و دلدار ندارد
در گلشن آتش‌زدهٔ عصمت و ایثار
پرپرشدن غنچه که انکار ندارد
با فضه بگویید بیاید، که در این باغ
نیلوفر بیمار، پرستار ندارد
بر حاشیهٔ برگ شقایق بنویسید:
گل، تاب فشار در و دیوار ندارد

برشی از شعر حامد عسکری

گزارش می نویسد: قتل با جسمی گران بوده
و مقتوله، زنی که ظاهراً خیلی جوان بوده
گزارش می نویسد: بالگد در را شکستند و
و مقتوله همان دم اتفاقاً پشت آن بوده
گزارش می نویسد: بار شیشه داشته آن زن
گزارش می نویسد: زخم و تاول توأمان بوده -
دری بوده ست با گل میخ هایی، جای جای آن
گزارش می نویسد: میخِ در هم خون چکان بوده
گزارش گریه کرده خط بَه خط از غربت شویش
گزارش شرم دارد که بگوید میخ و پهلویش -
گزارش می نویسد: «زن که دست از در رها کرده
گزارش می نویسد؛ زن کنیزش را صدا کرده
«مرورش می کنم هربار، با اندوه از اول
نمی دانم چه بود این ها؟ گزارش بود یا مقتل؟!؟

بمیرم این خطش که سال ها
اندوهِ جان بوده
جوان بوده، جوان بوده؛ چرا پس قامتش همچون
کمان بوده؟
چگونه زنده‌ام، از خواندن این روضه های تو
چگونه من نمردم، از غم واغربتای تو
تو برگشتی به آنجایی که اهلش بوده‌ای خانم
و حیدر یکه و تنهاست بین بچه های تو
کسی نگذاشت «جانم» پشت اسمش بعد پروازت
دلیل گریه های او، مرور خنده های تو
اذان گفتند؛ پس این بیت ها ختم به خیراند و
خوشم با چند رکعت نوکری ام در عزای تو
همه عمرم اگر پرسید هرکس کار و بارم چیست
سرم بالاست مادر که گدای تو، گدای تو...

طی سال ۱۴۰۵؛

تداوم پایش و کنترل کیفیت آب شرب در شهرستان بندرانزلی با انجام بیش از ۱۰ هزار کلرسنجی

مدیر امور آبفا بندرانزلی؛ از اجرای مجموعه ای از اقدامات کنترلی، نظارتی و آزمایشگاهی برای صیانت از کیفیت آب شرب در شهر و روستاهای این شهرستان طی سال ۱۴۰۵ خبر داد.

به گزارش دفتر روابط عمومی و آموزش همگانی شرکت آب و فاضلاب استان گیلان؛ حسن امیدوار با اشاره به اهمیت پایش مستمر کیفیت آب شرب اذعان داشت: طی سال جاری، اداره کنترل کیفیت شهرستان بندرانزلی با هدف اطمینان از سلامت آب مصرفی و کنترل مستمر شاخص‌های کیفی، فرآیند تأمین، انتقال و توزیع آب را به‌صورت مستمر مورد پایش و ارزیابی قرار داده است

وی افزود: در این مدت ۱۰ هزار و ۱۴۵ مورد کلرسنجی در نقاط مختلف تحت پوشش انجام شد که نقش مؤثری در کنترل مستمر شرایط کیفی آب و اطمینان از مطلوبیت آب شرب داشته است.

امیدوار یادآور شد: این اقدامات با هدف حفظ شرایط مناسب بهره‌برداری، آماده به‌کاری منابع تأمین و ارتقای وضعیت بهداشتی تأسیسات انجام شده است.وی؛ با اشاره به اقدامات انجام‌شده در بخش خطوط انتقال و شبکه توزیع آب بیان داشت: طی مدت مذکور؛ ۲۳۱ کیلومتر از شبکه توزیع آب مورد شستشو قرار گرفت تا شرایط مناسب بهره برداری از زیرساخت‌های انتقال و توزیع آب حفظ شود.

مدیر امور آبفا انزلی با تأکید بر نقش آزمایشگاه در پایش کیفیت آب افزود: در سال جاری، ۳۵۱ مورد آزمون میکروبیولوژی و شیمیایی با هدف کنترل شاخص‌های کیفی آب در مراحل مختلف تأمین و توزیع انجام شده است.

امیدوار در پایان خاطرنشان کرد: مجموعه این اقدامات در راستای صیانت از کیفیت آب شرب، حفظ شرایط بهداشتی تأسیسات و زیرساخت‌های تأمین و توزیع آب و پیشگیری از بروز مسائل کیفی انجام شده و اداره کنترل کیفیت شهرستان با تداوم پایش‌های میدانی و آزمایشگاهی، کنترل شاخص‌های کیفی و نظارت بر وضعیت تأسیسات، ارتقای سطح اطمینان از کیفیت آب شرب و استمرار خدمات‌رسانی مطلوب به مردم شریف انزلی را با جدیت دنبال خواهد کرد.

ویژه

تقدیر مرکز مدیریت راهبردی افتای بوشهر از همکاری اداره کل بنادر در ارتقای امنیت سایبری

رئیس مرکز مدیریت راهبردی افتای استان بوشهر با اهدای لوح سپاس به مدیرکل بنادر و دریانوردی این استان، از حمایت‌های عبدالسعید عباسی در توسعه دانش تخصصی، توانمندسازی نیروی انسانی و ترویج فرهنگ امنیت سایبری قدردانی کرد.

به گزارش روابط عمومی اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر، یوسف سلیمانی رئیس مرکز مدیریت راهبردی افتای استان بوشهر با حضور در دفتر عبدالسعید عباسی مدیرکل بنادر و دریانوردی استان، با اهدای لوح سپاس از همکاری و حمایت‌های این مجموعه در راستای ارتقای دانش و فرهنگ امنیت سایبری تقدیر کرد.

در متن کامل این لوح تقدیر خطاب به عبدالسعید عباسی آمده است:

«با سلام و احترام

بی‌تردید نگاه آینده‌نگر و حمایت‌های شایسته جنابعالی در توسعه دانش تخصصی، توانمندسازی نیروی انسانی و ترویج فرهنگ امنیت سایبری، نقشی مؤثر در ارتقای امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و تقویت زیرساخت‌های فناوری اطلاعات استان ایفا کرده است.

امید است این مسیر ارزشمند در سایه الطاف الهی و رهبری حکیمانه انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله سید مجتبی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، منجر به رشد و ارتقای فرهنگ افتا در استان باشد.

بدین‌وسیله مراتب سپاس و قدردانی صمیمانه خود را از جنابعالی به پاس اقدامات ارزشمند و همکاری مسئولانه با این مرکز در راستای ارتقای دانش امنیت سایبری اعلام می‌دارم.»

سلیمانی در این دیدار همچنین از نقش اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در پیشبرد برنامه‌های تقویت امنیت اطلاعات اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر قدردانی کرد.

وی با اشاره به جایگاه بنادر در زیرساخت‌های حیاتی کشور و وابستگی عملیات بندری و دریایی به سامانه‌های اطلاعاتی، بر تداوم این اقدامات برای افزایش تاب‌آوری بنادر و حفظ خدمات در شرایط بروز اختلال تأکید کرد.

دعوت سرپرست وزارت نفت از مردم برای پیوستن به پویش «۱۸ تا ۲۰ درجه»

سرپرست وزارت نفت با تأکید بر اهمیت مدیریت مصرف گاز، به‌ویژه در بخش خانگی، از مردم خواست با پیوستن به پویش «۱۸ تا ۲۰ درجه»، در کاهش مصرف انرژی و عبور از روزهای سرد سال مشارکت کنند.

به گزارش خبرنگار شانا، حمید بورد روز یکشنبه (۱۷ آبان) در حاشیه نشست هیئت دولت با اشاره به نقش مشارکت مردمی در مدیریت مصرف گاز تصریح کرد: اگر هریک از اعضای پویش «جان‌فدا» تنها یک تا دو مترمکعب در مصرف گاز صرفه‌جویی کنند، می‌توانیم با همراهی مردم از مشکلات احتمالی ناشی از کمبود گاز عبور کنیم.

وی با تأکید بر ضرورت صرفه‌جویی در بخش خانگی افزود: امسال صرفه‌جویی گاز اهمیت زیادی دارد.

پویش «۱۸ تا ۲۰ درجه» با هدف صرفه‌جویی در مصرف گاز آغازبه‌کار کرده است. در این پویش، تنظیم دمای محیط بین ۱۸ تا ۲۰ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان دمای مطلوب برای مدیریت مصرف انرژی توصیه شده است.

سرپرست وزارت نفت پیش از این نیز در بازدید از انبار نفت ری با تأکید بر اینکه عبور از شرایط پیش‌رو بدون همکاری مردم ممکن نیست، گفته بود: باید همه بخش‌ها را برای مشارکت در مدیریت مصرف همراه کنیم. مردم همان‌گونه که در دفاع از ایران پای کار هستند، در مدیریت مصرف انرژی نیز می‌توانند مشارکت کنند.وی با اشاره به ضرورت کاهش دمای وسایل گرمایشی در فصل سرد سال تصریح کرد: توصیه می‌شود دمای محیط در منازل و اداره‌ها روی ۱۸ تا ۲۰ درجه سانتی‌گراد تنظیم شود. هر یک درجه کاهش دمای محیط می‌تواند حدود ۲۵ میلیون مترمکعب در مصرف گاز صرفه‌جویی ایجاد کند؛ بنابراین اگر همه دست به دست هم بدهیم، می‌توانیم از این شرایط و بحران نیز عبور کنیم.

سرپرست وزارت نفت ابراز امیدواری کرد با همکاری مردم عزیز و تلاش مضاعف مجموعه صنعت نفت، زمستان پیش‌رو را نیز با موفقیت پشت‌سر بگذاریم و بار دیگر سربلندی ملت ایران و ناکامی دشمنان رقم بخورد.

آغاز عملیات اجرایی پروژه احداث جاده ورودی واحد بهره برداری شهر عنبر

این پروژه زیرساختی با اعتباری بالغ بر ۱۳ میلیارد تومان و تحت نظارت مدیریت مهندسی و ساختمان شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجدسلیمان در حال اجراست و پیش‌بینی می‌شود طی مدت‌زمان تقریبی پنج ماه به بهره‌برداری برسد.

عملیات اجرایی پروژه احداث جاده ورودی واحد بهره‌برداری شهر عنبر با هدف توسعه زیر ساخت‌های دسترسی به این واحد آغاز شداین پروژه زیرساختی با اعتباری بالغ بر ۱۳ میلیارد تومان و تحت نظارت مدیریت مهندسی و ساختمان شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجدسلیمان در حال اجراست و پیش‌بینی می‌شود طی مدت‌زمان تقریبی پنج ماه به بهره‌برداری برسد.

بر اساس این گزارش، اجرای لایه‌های روسازی مسیر اعم از زیراساس، اساس، قیرپاشی و روکش آسفالت به طول ۲۵۰ متر و عرض ۳/۷ متر،احداث دو دستگاه پل دهانه آبروی ۴ متر،احداث دیوار حائل به طول ۶۰ متر و ارتفاع متوسط ۴ متر،احداث کانال بتنی به طول ۲۰۰ متر و احداث اتاق حراست از جمله اقدامات پیش‌بینی‌شده در چارچوب اجرای این پروژه است. با تکمیل و بهره‌برداری از این پروژه، مسیر دسترسی به واحد بهره‌برداری شهر عنبر تسهیل شده و زمینه تردد ایمن خودروها و وسایل نقلیه عملیاتی به این واحد تولیدی فراهم خواهد شد.

تقویت زیرساخت‌ها، ارتقای تجهیزات و ظرفیت نیروهای مردمی؛

تمهیدات شهرداری یزد در مواجه با بحران‌های احتمالی ناشی از بارندگی

شهردار یزد با اشاره به پیش‌بینی بارندگی‌های فراتر از حد معمول در پاییز امسال گفت: علاوه بر تقویت زیرساخت‌ها، خرید امکانات و تجهیزات مدرن مرتبط با حوزه مدیریت بحران، همکاران ما در محلات، مردم را برای مواقع بحران آموزش داده‌اند و این ظرفیت مردمی با نیروهای بسیج پیوند خورده است.

به گزارش مدیریت ارتباطات و امور بین الملل شهرداری یزد، ابوالقاسم محی‌الدینی در تشریح اقدامات صورت‌گرفته برای بارش‌های احتمالی پیش‌رو اظهار کرد: پس از نخستین مکاتبه در سال ۱۴۰۵ با دستگاه‌های عضو ستاد پیشگیری، هماهنگی و فرماندهی عملیات پاسخ به بحران استان، جلسات متعددی با حضور استاندار و اعضای ستاد برگزار شد و نیازسنجی برای آمادگی در برابر پدیده‌های اقلیمی صورت گرفته است